

Obrazac za

IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI
sa uputstvom

Primljeno: 10. 08. 2020				
Org. jed.	Klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
UP	02-681/20	-30/1		

Komisija u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristi sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- Eliminacioni kriterijum u slučaju kada neispunjavanje standarda ili njegovih elemenata uslovljava negativan reakreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za reakreditaciju;
- Potreban kriterijum u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces reakreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

U **komentarima**, eksperti u komisiji daju svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda i njegovih elemenata,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- preporuci za ispunjavanje standarda i kriterijuma,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

Početna faza ispunjenosti standarda ili pojedinačnog kriterijuma podrazumijeva da je plan za njegovo ispunjavanje odobren od organa upravljanja ustanovom ili organizacionom jedinicom, ili da je započeta implementacija standarda, odnosno kriterijuma.

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA

Ustanove treba da imaju politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je javna i koja predstavlja dio njihovog strateškog upravljanja. Unutrašnji akteri treba da izgrađuju i implementiraju ovu politiku kroz odgovarajuće strukture i procese, uz uključivanje spoljnih aktera.

Smjernice:

Politike i procesi su glavni nosioci koherentnog sistema za obezbjeđenje kvaliteta ustanove koji obrazuje ciklus za stalno poboljšanje i doprinosi odgovornosti ustanove. Takav sistem pruža podršku razvoju kulture kvaliteta u kojoj svi unutrašnji akteri preuzimaju odgovornost za kvalitet i uključeni su u obezbjeđenje kvaliteta na svim nivoima ustanove. Kako bi se to i omogućilo, politika ima formalan status i javno je dostupna.

Politike obezbjeđenja kvaliteta su najdjelotvornije kad odražavaju odnos između istraživačkog rada, učenja i nastave, te uzimaju u obzir nacionalni kontekst u kojem ustanova djeluje, institucionalni kontekst, kao i njen strateški pristup. Takvom politikom pruža se podrška:

- organizaciji sistema za obezbjeđenje kvaliteta;
- odsjecima, školama, fakultetima i drugim organizacionim jedinicima, kao i upravi ustanove, zaposlenim pojedincima i studentima, da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta;
- akademskom integritetu i slobodama, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara;
- zaštiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih;
- uključivanju spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.

Politika se provodi kroz niz procesa za unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta koji omogućavaju učešće cjelokupne ustanove. Odluku o tome na koji način će se politika sprovesti, pratiti i revidirati donosi ustanova.

Politikom obezbjeđenja kvaliteta takođe su obuhvaćeni i svi kriterijumi aktivnosti ustanove, koji su podugovoreni ili koje realizuju druge strane.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politika obezbjeđenja kvaliteta formalno usvojena i javno dostupna (datum usvajanja, internet stranica sa javno dostupnim dokumentom).	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Fakultet za menadžment Herceg Novi (u daljem tekstu, FMHN ili Fakultet) kontinuirano unapređuje segmente nastavnog i naučno-istraživačkog procesa i rada, implementirajući politiku obezbjeđenja kvaliteta putem sledećih usvojenih i javno dostupnih dokumenata:

- Strategije obezbjeđenja kvaliteta (strategija usvojena 03.10.2018.godine, dokument javno dostupan na linku <https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/05/Prilog-C13.6.-Strategija-obezbje%C4%91enja-kvaliteta-FMHN.pdf>)
- Pravilnika o samovrednovanju kvaliteta studijskog programa, nastave, rada nastavnika i službi na FMHN (pravilnik usvojen 09.01.2009. i dostupan na linku <https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/05/Prilog-C13.5.-Pravilnik-o-samovrijednovanju-kvaliteta-studijskog-programa-nastave-rada-nastavnika-i-slu%C5%BEbi.pdf>)
- Pravilnika o obezbjeđenju kvaliteta rada (pravilnik usvojen 09.01.2009. i dostupan na linku <https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/05/Prilog-C13.4.-Pravilnik-o-obezbje%C4%91enju-kvaliteta-rada.pdf>)

Strategijom obezbjeđenja kvaliteta FMHN, definišu se mjere za obezbjeđenje i kontinuirano unapređenje kvaliteta, kao i subjekti obezbjeđenja kvaliteta. Pravilnikom o samovrednovanju propisuje se cilj, područja, organi, nadležnost i odgovornost za samovrednovanje; dinamika, način, postupci/izvori samovrednovanja;

indikatori kvaliteta i mjerila za (samo)vrednovanje; instrumenti samovrednovanja; procedura sprovođenja samovrednovanja anketiranjem i izvještaj o sprovedenom samovrednovanju Fakulteta. Pravilnikom o obezbjeđenju kvaliteta rada utvrđuju se postupci i mjere za obezbjeđenje kvaliteta studijskih programa, pedagoškog i stručnog rada nastavnika i saradnika, rada studenata, nenastavnog osoblja, udžbenika i drugog nastavnog i ispitnog materijala, prostora i opreme, finansiranja i upravljanja, kao i drugih pratećih delatnosti FMHN.

Pored navedenih dokumenata koji su javno dostupni i dostavljeni u dokumentaciji za reakreditaciju ustanove FMHN (Prilog1), Statutom FMHN precizira se postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta (član 59.), kao i formiranje posebnog tijela za sprovođenje kontrole kvaliteta (član 60), odnosno definišu se zadaci i procedure putem kojih se obezbjeđuje unapređenje kvaliteta Ustanove. Statut FMHN dostavljen je kao Prilog C9 uz Zahtjev za reakreditaciju.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Politika podržava organizaciju sistema za obezbjeđenje kvaliteta.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Upravni odbor FMHN u Izjavi br:497/18, od 20.11.2018, potvrđuje opredjeljenje Institucije da razvija kvalitet prema standardima i smjernicama usvojenim za Evropski prostor visokog obrazovanja (Prilog 1.3.). Politika ustanove podržava organizaciju sistema za obezbjeđenje kvaliteta kroz primjenu Statuta i usvojenih pravilnika.

Postupak samovrednovanja i obezbjeđenje kvaliteta definisano je Statutom FMHN, u poglavlju „Samovrednovanje i ocjena kvaliteta“ i sprovodi se u skladu sa kriterijumima i standardima za samovrednovanje i procedurama za ocjenjivanje kvaliteta ustanova visokog obrazovanja.

Strategija obezbjeđenja kvaliteta FMHN omogućava sprovođenje permanentne kontrole i unapređenje kvaliteta svih nastavnih, vannastavnih i naučno-istraživačkih aktivnosti, poštujući principe na kojima se zasniva Bolonjska deklaracija, zatim poštujući standarde Agencije za obezbjeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju, kao i sopstvena iskustva i iskustva srodnih institucija u zemlji i okruženju. SWOT analiza koja je data kao Prilog 1.5.1. bila je jedna od polaznih osnova za izradu Strategije.

Pravilnik o obezbjeđenju kvaliteta ima za cilj kontrolu i održavanje kvaliteta, kao i njegovo stalno unapređenje, kako bi se obezbijedio proces studiranja koji garantuje odgovarajući nivo znanja i kompetentnosti svršenih studenata.

Pravilnik o samovrednovanju kvaliteta studijskog programa, nastave, rada nastavnika i službi na FMHN ima za cilj izgradnju i stalno unapređivanje mehanizama sistematskog vrijednovanja radi postizanja najviših standarda profesionalnog djelovanja svih učesnika u radu FMHN. Standardi i postupci za obezbjeđenje kvaliteta sastavni su dio Pravilnika o samovrednovanju i njihova implementacija je pod nadzorom Komisije za praćenje sistema kvaliteta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Politika podržava organizacione jedinice kao i pojedinačno zaposlene, a studenti se podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta FMHN sprovodi preko akademskih tijela i rukovodstva studijskih programa, studenata, poslodavaca i formiranih Komisija u raznim područjima kao što su studijski programi, nastavni procesi, stručni rad, izbor nastavnog i nenastavnog osoblja, rad studenata, prostor i oprema Fakulteta i sl.

Kontrola studijskih programa i nastavnih procesa sprovodi se preko prodekana za nastavu i Komisije za kvalitet (Prilog I C13.3). Redovnost, kvalitet i usaglašenost nastave sa ECTS katalogima razmatra i Vijeće FMHN. Fakultet kontrolira kvalitet svojih studijskih programa i putem anketiranja potencijalnih poslodavaca kod kojih se mogu zapošljavati studenti.

FMHN surađuje sa privrednim organizacijama na osnovu potpisanih sporazuma koji pokrivaju saradnju u domenu kreiranja nastavnih planova i programa, predavanja po pozivu istaknutih stručnjaka, zajedničkih istraživačkih projekata, organizovanja i učešća na seminarima i drugim naučnim i stručnim skupovima, programima stručnog usavršavanja i sl. (Ugovori o saradnji dati u Prilogu 1.C3).

Studenti FMHN vrše evaluaciju nastave i ispita prema posebnom obrascu, tj. anonimnoj anketi koja je data u dokumentaciji u Prilogu 1. Studenti preko svojih predstavnika u Vijeću i Upravnom odboru Fakulteta imaju uticaj na postupak kontrole i obezbjeđenja kvaliteta. Takođe, u Komisiji za obezbjeđenje kvaliteta su pored nastavnika, saradnika i administrativnog osoblja, zastupljeni i studenti (Prilog C13.3).

Prilikom posjete FMHN, Komisija za reakreditaciju je pregledala dokumentaciju kojom se verifikuje sprovođenje kontrole kvaliteta stručnog rada, a koju precizira Pravilnik o obezbjeđenju kvaliteta rada, (spisak organizovanih stručnih skupova, učešće akademskog osoblja u projektima i objavljenih radova na osnovu učešća u projektima i sl.), kao i anketu kojom se ocjenjuje rad organa i rad pojedinaca i službi u sektoru nenastavne podrške od strane studenata i nastavnog osoblja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Politika podržava akademski integritet i slobode, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Djelatnost FMHN zasnovana je na akademskim slobodama, na otvorenosti prema javnosti, na saradnji i partnerstvu zaposlenih, na principima uspostavljanja evropskih standarda visokog obrazovanja i istraživanja, kao i na stvaranju mogućnosti za sticanje obrazovanja tokom cijelog života (Statut, član 4). U izvaji o autonomiji sa odgovornošću, br.498/19, od novembra 2018.godine, potvrđuje se spremnost Ustanove da u kontinuitetu poštuje principe autonomije i odgovornosti (Prilog C13.1).

Statutom FMHN spriječavaju se akademske prevare, jer se definiše ništavnost stečenih diploma ukoliko su izdate ili potpisane od neovlašćenih lica, ukoliko nisu izdate u propisanom obrascu, kao i ukoliko ocjene nisu stečene u skladu sa nastavnim planom i programom, kao i Zakonom. Na ispitima i kolokvijumima zabranjeno je prepisivanje, korišćenje telefona i drugih sredstava u cilju prepisivanja. Da bi se mogao odbraniti diplomski rad, isti mora proći provjeru putem iThenticate softvera za detekciju plagijata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Politika štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Kodeksom akademske etike iz juna 2009.godine, navedeno je da FMHN odražava kulturnu, društvenu, političku, filozofsku, vjersku i ekonomsku raznovrsnost. Takođe je navedeno da svaki pripadnik akademskog osoblja dobija podršku Fakulteta ako se zbog poštovanja etičkih načela nađe u neprilici (Prilog 1.E).

Kodeksom se precizira da akademsko osoblje treba da se ponaša po načelima akademske slobode, etičke i intelektualne odgovornosti, da njeguje vrijednosti raznovrsnog mišljenja, sistematske sumnje i lične inicijative. Istraživanje i nastavna djelatnost moraju biti moralno i intelektualno nezavisne od svakog političkog autoriteta i ekonomske moći. U dijelu odgovornosti prema studentima, Kodeksom se precizira i

da je akademsko osoblje dužno da poštuje dostojanstvo studenata, odnosno da se među njima ne smiju praviti razlike po osnovu rase, boje, vjere, pola, nacionalnog porijekla, bračnog stanja, političkog ili vjerskog ubjeđenja, porodičnog ili socijalnog porijekla. Akademsko osoblje ne smije posredno ili neposredno iskorišćavati, zloupotrebljavati, ucjenjivati i diskriminisati studente, niti se prema njima ponašati na nedoličan, ili bilo koji drugi način koji vrijeđa njihovo dostojanstvo. Kodeksom se naglašava i da akademsko osoblje mora njegovati međusobnu odgovornost, kao i odgovornost prema instituciji u smislu međusobnog uvažavanja, razumijevanja i poštovanja, kao i promovisanja humanističkih vrijednosti u javnim nastupima, odnosno čuvanja dostojanstva i ugleda akademske zajednice i struke.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Politika podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Da spoljni akteri doprinose obezbjeđenju kvaliteta, potvrđuje Evropska asocijacija univerziteta EUA (European University Association), koja je 2014.godine kroz svoj program IEP (Institutional Evaluation Programme) izvršila evaluaciju FMHN i dodijelila mu svoj logo kao znak priznanja kvaliteta. Evaluacioni izvještaj EUA-e dostupan je na sajtu Fakulteta (na engleskom i našem jeziku).

EUA je 2017/2018. godine, u procesu evaluacije Univerziteta "Adriatik" obavila ponovnu evaluaciju FMHN kao sastavne jedinice Univerziteta "Adriatik". Ovaj izvještaj je dostavljen u dokumentaciji za reakreditaciju kao Prilog 2.F.

Da FMHN podržava uključivanje spoljnih aktera u proces obezbjeđenja kvaliteta, potvrđuju i zaključeni ugovori o saradnji sa preduzećima i ustanovama koji su dostavljeni u materijalima za reakreditaciju Ustanove (Prilog 15).

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju i stečenog utiska nakon obavljene posjete i razgovora sa predstavnicima Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Komisija konstatuje da Institucija ispunjava sve kriterijume u vezi standarda 1.

U cilju daljeg unapređenja procesa kreiranja i implementacije politike kvaliteta, Fakultet za menadžment Herceg Novi bi trebao da usvoji i realizuje sve preporuke iz ovog Izvještaja, koje Komisija za reakreditaciju daje ocjenjujući druge standarde, koji su direktno ili indirektno povezani sa standardom 1.

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

Ustanove treba da imaju procese za izradu i odobravanje programa. Programi treba da budu izrađeni na takav način da ispunjavaju ciljeve koji se pred njih postavljaju, kao i predviđene ishode učenja. Kvalifikacije do kojih programi vode treba da budu jasno određene i predstavljene, i da se pozivaju na tačan nivo u okviru nacionalnog kvalifikacionog okvira za visoko obrazovanje, a samim tim i na Kvalifikacioni okvir u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Smjernice:

Studijski programi predstavljaju suštinu nastavne misije ustanova visokog obrazovanja. Kroz njih se studentima pružaju akademska znanja i vještine, kao i prenosive vještine koje mogu uticati na njihov lični razvoj i naići na primjenu u njihovim budućim karijerama.

Programi:

- sadrže opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i imaju jasno utvrđene planirane ishode učenja;
- izrađuju se u saradnji sa studentima i ostalim akterima;
- imaju koristi od spoljne ekspertize i referenci;
- odražavaju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti);
- izrađuju se tako da omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije;
- definišu očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita;
- obuhvataju dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno;
- podliježu procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i ima jasno utvrđene planirane ishode učenja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> <p>Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa misijom i vizijom, kao i institucionalnom strategijom razvoja Fakulteta za menadžment Herceg Novi. Studijski programi su koncipirani na način da budu orjentisani prema tržištu i da omoguće školovanje menadžera koji će biti sposobni da planiraju, projektuju, upravljaju i kontrolišu procese i sisteme u raznim vidovima poslovanja. Studijski program na osnovnim studijama: Menadžment u porezima, carinama i osiguranju; Menadžment u turizmu i hotelijerstvu; Menadžment u finansijama, bankarstvu i računovodstvu; Menadžment u poslovnoj informatici i elektronskom biznisu; su atraktivni i usklađeni sa potrebama tržišta rada.</p> <p>Katalog predmeta, tj. dokument "Nastavni planovi sa informacionim listama", sadrži info liste svih pojedinačnih predmeta, cilj i sadržaj predmeta, jasne i precizne ishode učenja definisane u skladu sa Blumovom taksonomijom, plan rada, način ocjenjivanja, kao i spisak obavezne literature koji je adekvatno metodološki naveden. Takođe, precizno je definisana i zastupljenost i način organizacije praktičnog dijela nastave na svim studijskim programima čime se formalno ispunjavaju svi kriterijumi definisani Zakonom o visokom obrazovanju i ostalim aktima kojima se definiše pomenuta oblast.</p> <p>Studijski planovi i programi po godinama studija su navedeni i na web sajtu FMHN: https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/03/Nastavni-plan-I-god-1.pdf https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/03/Nastavni-plan-II-god-2.pdf https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/03/Nastavni-plan-III-god-2.pdf</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

b. Studijski program se izrađuje u saradnji sa studentima i ostalim akterima.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
---	---	----------

Komentar

U Eleboratu je navedeno da: „U kreiranju studijskog programa aktivno učešće imaju studenti preko Studentskog parlamenta i svojih predstavnika u Vijeću i Upravnom odboru Fakulteta“, kao i da je „studijski program kreiran u uskoj saradnji sa privrednim subjektima i kompanijama (stakeholders) sa kojima fakultet ima potpisane ugovore o saradnji, kod kojih studenti obavljaju praksu i zapošljavaju se.“ Spisak privrednih subjekata i ugovori o saradnji su sastavni dio dostavljene dokumentacije. Komisija je konstatovala da Fakultet ima odgovarajući broj potpisanih ugovora o saradnji sa različitim stejholderima, a u toku posjete samoj instituciji, Komisija je na osnovu razgovora sa predstavnicima privrednih preduzeća, lokalne samouprave i drugih stejkholdera, donijela zaključak da je saradnja FMHN sa akterima iz biznis zajednice izuzetno uspješna i da se realizuje na obostrano zadovoljstvo.

Od predstavnika Fakulteta je traženo da se dostavi Odluka o formiranju NN Vijeća, Senata i Upravnog odbora Univerziteta kako bi se utvrdilo da li student imaju adekvatan procenat učešća studenata u organima upravljanja i rukovođenja (20%). Sva tražena dokumenta su dostavljena. Takođe, Komisija je od predstavnika Fakulteta tražila i Odluku o formiranju radne grupe/tima za pripremu reakreditacije ustanove visokog obrazovanja, kako bi se potvrdilo učešće privrednih subjekata u osmišljavanju i kreiranju nastavnih planova i programa kako je to navedeno u elaborate što je takođe blagovremeno dostavljeno, čime su i formalno potkrijepljeni navodi iz Elaborata na osnovu čega je Komisija zaključila da je pomenuti standard u potpunosti ispunjen.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Studijski program ima koristi od spoljne ekspertize i referenci.	Ispunjeno <u>Djelimično ispunjeno</u> Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Kao reference za kreiranje ovog studijskog programa, korišćeni su programi sljedećih institucija: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska (program: Menadžment), University of Southampton (program: BSc Business Management), Univerza v Ljubljani - Ekonomska Fakulteta, Slovenija, (program: Menadžment), Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu, Hrvatska (program: Poslovna ekonomija), Ekonomski fakultet Sveučilišta u Osijeku, Hrvatska (program: Menadžment), Univerzitet Educons, Fakultet za poslovnu ekonomiju, Novi Sad (program: Menadžment), Univerzitet Privredna akademija Novi Sad, Fakultet za primjenjeni menadžment, ekonomiju i finansije (program: Operativni i primjenjeni menadžment), Sapienza University of Rome (program: Management and corporate law)

Fakultet je prošao proces evaluacije (2014 godine) i i follow up evaluacije (2017-2018.godine) od strane EUA (IEP program). Rad Fakulteta je pozitivno ocijenjen od strane međunarodnih eksperata iz oblasti visokog obrazovanja, a u izvještaju su date smjernice i preporuke koje mogu dovesti do unapređenja mnogih segmenata nastavnog procesa na Fakultetu. Komisija je, nakon detaljnog uvida u dokumentaciju, konstatovala da su neke preporuke koje su navedene u samom izvještaju već usvojene poput uvođenja drugog stranog jezika na osnovnim studijama. Imajući na umu značaj procesa eksterne evaluacije i follow up evaluacije za samu instituciju, kao i sadržaj samih preporuka koje su prezentovane u izvještaju, Komisija predlaže da se uzmu u obzir i ostale sugestije koje su navedene u pomenutom izvještaju u cilju daljeg obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta obrazovnog procesa. Evaluacioni izvještaj – Evaluation Report (na engleskom i našem jeziku) objavljen je i dostupan na linku Fakulteta:

https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2018/10/Faculty-of-Management_HercegNovi_final-report.pdf

<https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2018/10/IEP-PREVOD.pdf>

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
------------	---------------------	------------------------------

<p>d. Studijski program odražava četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti).</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Potreban</p>
<p>Komentar</p> <p>Studijski program osnovnih akademskih studija menadžmenta je baziran i odražava sve četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope i sva četiri principa ESG za obezbjeđivanje kvaliteta za učenje i podučavanje na evropskom, državnom i institucionalnom nivou.</p> <p style="text-align: center;">1. Zajednički okvir za sisteme za sisteme obezbjeđivanja kvaliteta za učenje i podučavanje na evropskom, državnom i institucionalnom nivou.</p> <p>Politika obezbjeđenja kvaliteta na FMHN se realizuje putem sledećih usvojenih i javno dostupnih dokumenata:</p> <p>a) Strategije obezbjeđenja kvaliteta, https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/05/Prilog-C13.6.-Strategija-obezbje%C4%91enja-kvaliteta-FMHN.pdf</p> <p>b) Pravilnika o samovrednovanju kvaliteta studijskog programa, nastave, rada nastavnika i službi na FMHN, https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/05/Prilog-C13.5.-Pravilnik-o-samovrijednovanju-kvaliteta-studijskog-programa-nastave-rada-nastavnika-i-slu%C5%BEbi.pdf</p> <p>c) Pravilnika o obezbjeđenju kvaliteta rada, https://www.fm-hn.com/wp-content/uploads/2019/05/Prilog-C13.4.-Pravilnik-o-obezbje%C4%91enju-kvaliteta-rada.pdf</p> <p style="text-align: center;">2. njima se omogućava obezbjeđivanje i poboljšanje kvaliteta visokog obrazovanja u Evropskom prostoru visokog obrazovanja</p> <p>Dosljedna primjena navedenih dokumenata i procedura koje su u njima definisane, omogućava adekvatno obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta visokog obrazovanja.</p> <p style="text-align: center;">3. njima se podržava uzajamno povjerenje, čime se omogućava priznavanje I mobilnost</p> <p>Kada je u pitanju okvir kojim se obezbjeđuje priznavanje i mobilnost unutar i preko državnih granica, od predstavnika Fakulteta je traženo da dostavi Pravilnik o mobilnosti studenata i nastavnog i administrativnog osoblja, kao i podatke o realizovanim mobilnostima za sve navedene kategorije, što je Komisiji blagovremeno i dostavljeno.</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>e. Studijski program izrađuje se tako da omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Eliminacioni</p>
<p>Komentar</p> <p>Studijski program je koncipiran na način koji omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije. U skladu sa ECTS, obim studijskog programa iznosi 60 ECTS kredita u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS kredita u jednom semestru. Jedan kredit odnosi se na 30 časova rada studenta.</p> <p>Broj kredita za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju časova nastave (teorijske i/ili praktične, vježbi, seminara i slično), vremenu rada studenta na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokvijumi, završni ispit).</p> <p>Student prijavljuje predmete (kurseve) koje želi da sluša i polaže u narednoj studijskoj godini, dvije nedjelje prije početka nastave u zimskom semestru, a za prvu studijsku godinu nakon upisa. Izbor predmeta</p>		

(kurseva) vrši se do opterećenja od 30 ECTS kredita za semestar, odnosno 60 ECTS kredita za godinu, osim u slučajevima u kojima je pravilnikom Fakulteta utvrđeno drugačije.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Studijski program definiše očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Opterećenje studenta je adekvatno definisano - kako na nivou pojedinačnih predmeta, tako i na nivou studijskog programa. Svakom predmetu je, shodno planiranom opterećenju (kontakt nastava, učenje, praktični rad, priprema i odbrana samostalnih radova, polaganje kolokvijuma i ispita itd), dodijeljen adekvatan broj ECTS kredita čime je ovaj kriterijum u potpunosti ispunjen.

U dokumentu Nastavni katalog predmeta detaljno je objašnjen:

- Ukupan broj ECTS kredita po semestru i ukupno opterećenje (broj časova) po semestru
- Za svaki predmet posebno u informacionim listama definisan je broj ECTS kredita i precizno je definisano opterećenje studenata po sedmici u semestru.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Studijski program obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Praktična nastava obuhvata 7 ECTS sa I godine, 8 ECTS sa II godine i 30 ECTS sa III godine (praktična nastava i završni rad) što iznosi 45 ECTS poena čime je zadovoljen uslov iz Zakona o visokom obrazovanju, Čl.81 stav 7 da praktična nastava iznosi najmanje 25% u odnosu na ukupnu opterećenost studenta. Takođe, u prilogu su dostavljeni i ugovori sa poslodavcima koji se odnose na realizaciju stručne prakse, kao i druga relevantna dokumenta (Pravilnik o stručnoj praksi studenata, Ugovor o stručnoj praksi, Dnevnik prakse, Potvrda o obavljenoj praksi itd.)

Forma Ugovora o poslovno tehničkoj saradnji koja se potpisuje sa privrednim subjektima koji su partneri Fakulteta, podrazumjeva obavljanje studentske prakse uz poštovanje prava studenata, uz pozitivnu zakonsku regulativu i dobru poslovnu praksu. Uz to, ovaj ugovor podrazumjeva da se po završetku stručnog usavršavanja, odnosno po izvođenju prakse, a na osnovu Dnevnika prakse studenta, te popunjenog i ovjerenog upitnika – obrasca o uspjehu studenta, sačinjava konačan izvještaj koji predstavlja važan indikator, između ostalog, dobre strukturiranosti studijskog programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Studijski program podliježe procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Procedura formalnog odobravanja studijskih programa je adekvatno definisana u institucionalnim aktima Fakulteta.

Čl. 32 do 37 Statuta FMHN bave se pitanjima organizacije Fakulteta, pri čemu osnovnu organizacionu strukturu čine studijski programi i smjerovi. Shodno Statutu FMHN, stručni organ Fakulteta je Vijeće kojeg

čine dekan, prodekani, rukovodioci studijskih programa i predstavnici saradnika i studenata. U takvom sastavu, Vijeće uređuje opšta pitanja koja se odnose na nastavu, naučni rad i istraživanje, između ostalog utvrđujući sadržinu i strukturu studijskih programa i pojedinačnih predmeta. Na osnovu predloga Vijeća i dekana Fakulteta (čl. 23 Statuta FMHN), Upravni Odbor odlučuje o uvođenju i eventualnom ukidanju studijskih programa.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Nakon pregleda kompletne dokumentacije koja se odnosi na standard 2, kao i obavljenih razgovora tokom posjete Instituciji, Komisija je mišljenja da je standard 2 – Izrada i odobravanje programa ispunjen, ali da se mora raditi na njegovom daljem unapređenju, te se shodno tome daju sledeće preporuke:

- ***Fakultetu se preporučuje da u budućnosti radi na usvajanju ostalih preporuka koje su navedene u Izveštaju follow up evaluacije koju je sprovedla Evropska asocijacija univerziteta EUA (European University Association) kroz program IEP (Institutional Evaluation Programme)***
- ***Iako je uočen veliki napredak kada je u pitanju učešće u programima Ministarstva nauke i COST akcijama, daje se preporuka Fakultetu da u narednom periodu intenzivira učešće u međunarodnim programima (Erasmus+ i drugi programi), a da poseban akcenat stavi na programe odlazne mobilnosti - kako studenata, tako i nastavnog i administrativnog osoblja.***
- ***Fakultetu se preporučuje da u narednom periodu omogući da se dio nastave realizuje na engleskom jeziku s ciljem podsticanja dolazne mobilnosti - kako studenata, tako i nastavnog i administrativnog osoblja.***

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

Ustanove treba da osiguraju da se programi izvode na način kojim se studenti podstiču na preuzimanje aktivne uloge u kreiranju procesa učenja, te da provjera znanja studenata odražava takav pristup.

Smjernice:

Učenje i nastava usmjereni na studenta imaju važnu ulogu u stimulanju motivacije studenata, njihove samorefleksije i angažovanosti u procesu učenja. To podrazumijeva pažljivo razmatranje izrade i izvođenja studijskih programa i ocjenu ishoda.

Implementacija procesa učenja i nastave usmjerenih na studenta, uključuje:

- poštovanje i prilagođavanje različitostima studenata i njihovih potreba, omogućavajući fleksibilne putanje učenja;
- razmatranje i korišćenje različitih načina izvođenja nastave, gdje je prikladno;
- fleksibilno korišćenje raznih pedagoških metoda;
- redovno vrednovanje i prilagođavanje načina izvođenja nastave i pedagoških metoda;
- podsticanje osjećaja samostalnosti kod učenika, osiguravajući pri tom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja;
- promovisanje uzajamnog poštovanja u odnosu između studenata i nastavnika;
- odgovarajuće postupke za rješavanje po prigovorima studenata.

Imajući u vidu značaj provjere znanja za napredovanje studenata kroz studije i za njihove buduće karijere, u okviru procesa za obezbjeđenja kvaliteta za provjeru znanja vodi se računa o sljedećem:

- lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti;
- kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju;
- provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja;
- gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača;
- pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti;
- provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama;
- postoji formalna procedura za žalbe studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kod učenja i nastave poštuje se i prilagođava različitostima studenata i njihovim potrebama, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
Komentar		
Fleksibilne putanje učenja su, jednim dijelom, obezbijeđene kroz spisak izbornih predmeta. Naime, u svakom semestru u toku trogodišnjih studija, studentima se nudi lepeza izbornih predmeta (30% na nivou studijske godine) koji oni biraju shodno svojim preferencama, talentima, sklonostima, željama, potrebama.		
Nastavni proces velikim dijelom uključuje izradu seminarskih radova i studija slučaja (Case Studies), čime se tematika predmeta prilagođava potrebama svakog studenta posebno, u zavisnosti od njegovih afiniteta, interesovanja, sklonosti i talenta.		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kod učenja i nastave razmatraju se i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>U Elaboratu je navedeno da nastavnici izvode nastavu na načine koji su najbolje osmišljeni da se postignu maksimalni efekti u pogledu realizacije definisanih ishoda učenja. Studentima su na raspolaganju predavanja, PP ili PDF prezentacije i udžbenička literatura.</p> <p>Iz pojedinih predmeta se organizuju gostujuća predavanja eksperata iz konkretnih oblasti, bilo kroz predavanja na samom Fakultetu za menadžment Herceg Novi, bilo kroz online predavanja. Predstavnicima Fakulteta je traženo da dostave spisak eksperata iz prakse koji su održali predavanja u prethodnoj studentskog godini što je blagovremeno i učinjeno.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
Kod učenja i nastave fleksibilno se koriste razne pedagoške metode.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>U info listama su jasno navedene metode realizacije nastave i načini savladanja gradiva. U realizaciji nastavnog procesa se primjenjuje metodološki raznovrsna nastava u kojoj profesori i saradnici svjesno primjenjuju različite metode učenja i oblike rada (klasična predavanja, seminarski radovi, predavanja gostujućih eksperata uživo ili preko Skypa, posjeta organizacijama i predstavnicima biznis zajednice itd). Time, primjenom različitih metoda i oblika rada, nastava postaje dinamičnija, kreativnija i podsticajnija, a sami studenti imaju priliku da razvijaju i unapređuju svoja znanja, vještine i kompetencije, razvijaju kritički duh, unapređuju „meke vještine” itd.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kod učenja i nastave redovno se vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu anonimne studentske ankete, Izveštaja komisije za kvalitet rada, Izveštaja rukovodioca osnovnih studija, predloga nastavnika i saradnika, predloga studentskog parlamenta (po godinama studija), na Vijeću Fakulteta se na kraju svakog semestra ocjenjuju i unapređuju načini izvođenja nastave, primjena pedagoških metoda i metodoloških koncepata za svaki predmet ponaosob. Rezultati ankete se objavljuju javno, na web strani Fakulteta I predmet su analize na svim relevantnim tijelima na nivou Fakulteta. Rezultati ankete se blagovremeno objavljuju na web sajtu Fakulteta: https://www.fm-hn.com/studentske-ankete/</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

d. Kod učenja i nastave podstiče se osjećaj samostalnosti kod učenika, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
--	---	----------

Komentar

Kroz nastavu, a posebno kroz seminarske radove i studije slučaja koje su izuzetno zastupljene na gotovo svim predmetima na osnovnim studijama, kroz samostalni rad studenata uz adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnika, razvijaju se samostalnost, kreativnost i inovativnost studenata. To se posebno odnosi na završni rad za dobijanje diplome bachelor.

Na ovaj način Fakultet teži da podstakne nastavnike da kod studenata razvijaju samostalnost u učenju i intelektualnom radu, podstaknu njihovu intelektualnu moć jer informacije stečene na ovaj način imaju veliku moć transversabilnosti kako u primjeni znanja na nove situacije, tako i u razvoju ličnosti u cjelini, podstaknu njihovu kreativnost i stvaralački duh itd.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kod učenja i nastave promoviraju se uzajamno poštovanje između učenika i nastavnika.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Poštovanjem nastavnih programa, usvojenih načela kvaliteta, redovnošću nastave, korektnim uzajamnim odnosom, ponašanjem u skladu sa usvojenim Etičkim kodeksom (što se prati od strane Uprave Fakulteta i Komisije za kvalitet), gaji se i promoviraju uzajamno poštovanje između studenata i nastavnika.

Do istog zaključka došlo se i u razgovoru sa studentima i nastavnicima prilikom posjete Instituciji.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Procedura je jasno i precizno definisana pravnim aktima Fakulteta (Statut, Pravila studiranja na osnovnim studija).

Tako je u Pravilima studiranja na osnovnim studijama, član 35 definisano:

“Ako student smatra da je oštećen u postupku sprovođenja i ocjenjivanja na završnom ispitu ima pravo da zahtijeva ponovno polaganje ispita pred komisijom. Zahtjev za ponovno polaganje ispita podnosi se dekanu, u roku od 24 sata nakon saopštavanja ocjene. Ako dekan ocijeni zahtjev opravdanim, donosi odluku sa kojom upoznaje predmetnog nastavnika i studenta. U odluci se utvrđuje obaveza ponavljanja ispitivanja u roku od 3 dana i imenuje ispitna komisija. Ispitnu komisiju čine predmetni nastavnik i dva nastavnika iz iste ili srodnih oblasti. Predmetni nastavnik ne može biti predsjednik komisije. Komisija donosi odluku većinom glasova. Odluka komisije je konačna.”

U Statutu, član 57 je definisano:

“Dekan je dužan da po prigovoru, u roku od tri dana, obrazuje komisiju koja će utvrditi, u skladu sa zahtjevom iz prigovora, da li je ocjena izvedena suprotno propisima, pregledati i ponovo ocijeniti pismeni ili

drugi rad ili ispitati studenta. Ocjena komisije iz stava 7 ovog člana je konačna. Ukoliko student traži izuzeće predmetnog nastavnika, taj nastavnik ne može biti član komisije iz stava 7 ovog člana.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Nastavnici i saradnici su detaljno upoznati sa načinom praćenja rada, ispitivanja i ocjenjivanja studenata na predmetima. Pravila i procedure su definisane Pravilnikom o studiranju na osnovnim studijama u kojima je detaljno objašnjen proces praćenja rada, ispitivanja i ocjenjivanja.

Osim za ispite, procedura je definisana i kada je u pitanju praćenje i ocjenjivanje studenata na završnom radu. Završni rad predstavlja samostalnu stručnu obradu određenog problema. Završnim radom student dokazuje da je na osnovu znanja stečenog tokom studija ovladao zadanom temom, da je temu obradio po predviđenoj metodologiji, da zna da koristi stručnu literaturu i terminologiju, kao i da je ispravno navodi. Student Fakulteta bira temu završnog rada iz predmeta koje sadrži studijski program. Moguću temu završnih radova predlažu predmetni nastavnici. Izuzetno, studentu se može odobriti tema završnog rada koju samostalno predloži uz prethodnu konsultaciju sa nastavnikom kod kojeg želi da uradi završni rad. Završni rad student izrađuje samostalno. Nastavnik je dužan da prati rad studenta, pomaže mu savjetima i upućivanjem na izbor literature. Student formira završni rad u konceptu i predaje nastavniku na uvid i pregled. Nastavnik je dužan da pregleda rad i vrati ga sa uputstvima i primjedbama. Student je dužan postupiti prema uputstvima i primjedbama nastavnika. Nakon predaje četiri primjerka završnog rada nadležnoj službi Fakulteta, dekan formira komisiju i zakazuje se odbrana rada. Komisiju sačinjavaju mentor, predsjednik i najmanje jedan član. Podaci o odbrani objavljuju se na oglasnoj tabli Fakulteta. Odbrana završnog rada sastoji se od usmenog izlaganja rezultata rada i obrazloženja izdvojenih zaključaka, kao i odgovora na pitanja komisije u vezi rezultata rada i zaključaka. Završni rad i odbrana ocjenjuju se jedinstvenom ocjenom od „odličan“ (A) do „nedovoljan“ (F) koja se donosi većinom glasova članova komisije.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Sve relevantne informacije se nalaze u Katalogu predmeta. Osim toga, predmetni nastavnik obavezan je da na prvom času nastave upozna studente sa oblicima praćenja rada, terminima provjere znanja, karakterom i sadržajem završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene (Katalog predmeta i Informacione liste su dostavljene u materijalu).

Predmetni nastavnik obavezan je da na prvom času nastave upozna studente sa oblicima praćenja rada, terminima provjere znanja, karakterom i sadržajem završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene. Ispit i svi oblici provjere znanja su javni. Polaganje kolokvijuma i završnog ispita organizuje se u redovnim i popravnim terminima. Redovni i popravni rokovi za kolokvijume organizuju se u terminima predviđenim za nastavu. Redovni termin za završni ispit je u 16-toj nedjelji nastave. Za studente koji nisu izašli na završni ispit ili ga nisu položili, ili nisu zadovoljni ocjenom na završnom ispitu, u redovnom terminu organizuje se popravni završni ispit. Završni ispiti se organizuju između semestara i u terminu koji odredi Vijeće Fakulteta na početku studijske godine. Nastavnik je dužan da javno saopšti studentima

rezultate o broju osvojenih poena nakon svake provjere, kao i ukupan broj poena koje je student osvojio od početka nastave. Na zahtjev studenta nastavnik je dužan da detaljno obrazloži ocjenu njegovog rada.

Nakon završetka nastave i završnog ispita nastavnik određuje ukupan broj osvojenih poena i formira konačnu ocjenu za svakog studenta. Ukupan broj osvojenih poena i završnu ocjenu nastavnik unosi u zajednički spisak studenata i dostavlja prodekanu. Ocjene koje je verificovalo Vijeće upisuju se u evidencioni karton studenta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije, koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Planirani ishodi učenja su precizno i jasno definisani u Katalogu predmeta, tj. nastavnim planovima i info listama za svaki predmet posebno. Na kraju svake provjere znanja (I kolokvijum, II kolokvijum, Popravni kolokvijum, Završni ispit, Popravni završni ispit) nastavnik analizira sa studentima njihove rezultate i daje savjete i sugestije za unapređenje procesa učenja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
j. Gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.	Ispunjeno <u>Djelimično ispunjeno</u> Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

U Elaboratu je navedeno: „Prema Pravilima studiranja na osnovnim studijama, Član 35- ako student smatra da je oštećen u postupku sprovođenja i ocjenjivanja, na završnom ispitu ima pravo da zahtijeva ponovno polaganje ispita pred tročlanom komisijom”. Međutim, u Elaboratu nije precizno navedeno da li je ovaj uslov ispunjen, niti je precizirano koliko predavača po predmetu učestvuje u procesu ispitivanja i ocjenjivanja.

U toku same posjete je traženo detaljno pojašnjenje procedure što je i učinjeno, a predstavnici Fakulteta su jasno naznačili kojim je institucionalnim aktima to preciznije definisano.

Međutim, uvidom u spisak nastavnika i saradnika koji će biti angažovani u nastavi, stiče se utisak da FMHN nema mogućnosti da obezbijedi da provjeru znanja na većini predmeta vrši više od jednog nastavnika, odnosno saradnika.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
k. Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Za lica sa invaliditetom obezbijedjeni su posebni uslovi - studenti sa invaliditetom su, kako to predviđa Zakon o visokom obrazovanju, oslobođeni plaćanja školarine, obezbijedjen im je fizički pristup fakultetu prema propisanim standardima, imaju poseban toaletni čvor, za njih se kada je to potrebno organizuje dodatna nastava i organizuje posebno polaganje ispita iz određenje grupe predmeta (npr. računarske grupe

predmeta - zbog eventualne slabije pokretljivosti ruku i prstiju pri radu na računaru ili drugih vrsta ograničenja).

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
I. Provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Nastavnici i saradnici su detaljno upoznati sa načinom praćenja rada, ispitivanja i ocjenjivanja studenata na predmetima (Pravila studiranja na osnovnim studijama) i pravedno primjenjuju pravila na sve studente u skladu sa navedenim procedurama. Primjena ovih pravila je pod nadzorom navedenih kontrolnih mehanizama za praćenje i obezbjeđenje kvaliteta i Uprave Fakulteta.

Sva pravila su javno objavljena na web sajtu Fakulteta:

<https://www.fm-hn.com/o-fakultetu/akta-i-dokumenta/>

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
m. Postoji formalna procedura za žalbe studenata.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	<u>Eliminacioni</u>

Komentar

Postoji detaljna procedura za proces upućivanja žalbi od strane studenata. Procedura je definisana Statutom (član 57) i Pravilima studiranja na osnovnim studijama (član 35).

Sva pomenuta akta su dostupna na web sajtu Fakulteta:

<https://www.fm-hn.com/o-fakultetu/akta-i-dokumenta/>

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Komisija je stekla utisak da je standard 3 ispunjen, ali svakako daje preporuke za njegovo dalje unapređenje i to:

- ***Razmotriti mogućnost angažovanja makar dva profesora na pojedinim, zahtjevnijim predmetima na prvoj i drugoj godini, kako bi provjeru znanja studenata na tim predmetima moglo da obavlja više nastavnika.***
- ***Iako su predstavnici Fakulteta naglasili da studenti poštuju Etički kodeks i ne pristupaju polaganjima ispita na način koji odstupa od pravila definisanih ovim Kodeksom, Statutom i Pravilima studija, pa da se samim tim ne sprovode disciplinski postupci na Fakultetu, predlaže se strožija kontrola načina polaganja kolokvijuma i ispita i u slučaju potrebe, sprovođenje disciplinskih postupaka onako kako je to definisano Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti i drugim aktima Fakulteta kojima se tretira ova oblast.***

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJIHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

Ustanove treba na dosljedan način da primjenjuju prethodno definisane i objavljene propise koji obuhvataju sve faze studiranja, odnosno upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikaciju.

Smjernice:

Obezbjedivanje uslova i podrške koji su neophodni za napredovanje studenata kroz akademsku karijeru je u najboljem interesu svakog pojedinačnog studenta, programa, ustanove i sistema. Od ključnog je značaja da procedure upisa, priznavanja i završetka studija budu primjerene svrsi, naročito kada su studenti mobilni u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Važno je da se politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode dosljedno i na transparentan način, i da je obezbijeđeno upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.

Ustanove treba da uspostave i procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.

Pravično priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, uključujući priznavanje neformalnog i informalnog učenja, predstavljaju osnovne komponente za osiguravanje napredovanja studenata kroz studije, pri čemu se promovise mobilnost. Odgovarajuće procedure za priznavanje, oslanjaju se na:

- usklađenosti institucionalne prakse priznavanja sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju;
- saradnju sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i nacionalnim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.

Diplomiranje predstavlja kulminaciju perioda studiranja studenata. Studenti treba da dobiju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode se dosljedno i na transparentan način. Obezbijeđeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Pravilnikom o uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu studija, od jula 2018.godine, uređuje se pristup, kriterijum i proces upisa na Fakultet za menadžment Herceg Novi (Prilog 8.1.2).</p> <p>Na sajtu FMHN nalazi se dokumentacija putem koje se studenti mogu upoznati sa nastavnim planom i programima. Na sajtu su transparentno postavljene i informacije o pravu upisa, potrebnoj dokumentaciji za upis, potrebnoj dokumentaciji ukoliko se studenti prepisuju sa drugih fakulteta, iznosima i načinima plaćanja školarine i sl.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

b. Ustanova uspostavlja procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
--	---	----------

Komentar

Prikupljanje informacija o napredovanju studenata sprovodi se anketiranjem studenata u toku svakog semestra, kao i razgovorima studenata sa prodekanom za nastavu i/ili dekanom. Praćenje informacija o napredovanju studenata sprovodi prodekan za nastavu, kao i Vijeće koje analizira rezultate ankete, informacije koje dobija od predstavnika studenata i ostvarene ocjene. Dekan, kao i Vijeće FMHN mogu reagovati na određene informacije o napredovanju studenata ukazujući predavačima na sve uočene nedostatke, ali i davajući preporuke za uklanjanje istih. Propisi koji se odnose na informacije o napredovanju studenata kroz studije, definisani su i objavljeni kroz više pravilnika: Pravila studiranja na osnovnim studijama (Prilog C10.1), Pravilnik o uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu studija (Prilog C10.2) i Pravilnik o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja (Prilog 6.1.1.).

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju, odnosno omogućeno je priznavanje studija, sertifikata, diploma i zvanja stečenih u drugoj zemlji evropskog regiona.

Kako je navedeno i u Izvještaju o samoevaluaciji, FMHN je precizirao i regulisao: Prijem (Pravilnik o uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu studija); Obrazovni kvalitet institucije (Pravilnik o obezbjeđenju kvaliteta rada, Pravilnik o samovrednovanju kvaliteta studijskog programa, nastave, rada nastavnika i službi, Ugovor o studiranju na osnovnim studijama); Kvalifikaciju visokog obrazovanja (Diploma BSc, Supplement diploma - sertifikat izdat od strane FMHN koji svjedoči o uspješnom završetku programa visokog obrazovanja).

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentnar:

Iz Izvještaja za samoevaluaciju FMHN uočava se da je Uprava Fakulteta, kao i Komisija za kvalitet, u redovnoj komunikaciji sa Agencijom za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja CG, Ministarstvom prosvjete CG i ENIC/NARIC centrom, odnosno da kontinuirano prati relevantnu dokumentaciju Evropskog prostora visokog obrazovanja (EHEA), Evropske standarde za visoko obrazovanje (ESG), kao i drugu relevantnu dokumentaciju.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
------------	---------------------	------------------------------

<p>e. Po završetku programa, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Nakon uspješno položenih ispita, odnosno po završetku studijskog programa, studenti dobijaju diplomu osnovnih studija (bachelor) odgovarajućeg studijskog programa, kao i dopunu diplome (supplement). Diplomom i dopunom diplome studenti dobijaju informacije o nivou, prirodi i sadržaju studija koje su pohađali, postignutim ishodima učenja i kvalifikacijama koje su stekli.</p> <p>Diploma i dopuna diplome nalazi se u dostavljenim materijalima za reakreditaciju (Prilog 4.E).</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Analizom dostupne dokumentacije i informacija dobijenih tokom posjete Fakultetu za menadžment Herceg Novi, Komisija zaključuje da su svi kriterijumi standarda 4 ispunjeni i nema posebne preporuke za ovaj standard.

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

Ustanove treba da osiguraju kompetentnost svog nastavnog osoblja. Treba da primjenjuju pravične i transparentne procese prilikom zapošljavanja i razvoja zaposlenih.

Smjernice:

Uloga predavača je od ključnog značaja za stvaranje kvalitetnog iskustva studiranja i omogućavanja sticanja znanja, kompetencija i vještina. Sve raznovrsnija studentska populacija i veća usredsređenost na ishode učenja zahtijeva učenje i nastavu usmjerene na studenta, pa se time i uloga nastavnika mijenja (vidjeti Standard 1.3).

Ustanove visokog obrazovanja su najodgovornije za kvalitet svojih zaposlenih i pružanje odgovarajućeg okruženja za efikasno obavljanje posla.

Takvo okruženje:

- uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja u okviru kojih se prepoznaje značaj podučavanja;
- nudi i promovira mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja;
- podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja;
- podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Fakultet za menadžment Herceg Novi, Univerzitet "Adriatik" Bar, raspolaže respektabilnim i kompetentnim nastavnim osobljem, koje u potpunosti pokriva nastavni proces studijskih smjerova ove visokoškolske ustanove, uz primjenu najsavremenijih didaktičkih metoda u nastavi. Strukturu angažovanih nastavnika i saradnika u nastavnom procesu kao i njihovih CV sa referencama i kompetencijama, FMHN je objektivno prikazao u Izvještaju o samoevaluaciji sa kriterijumima Fakulteta od 10.05.2019. godine, kao i u dopunskoj dokumentaciji koju je potraživala Komisija (ažurirani spisak nastavnika i saradnika, njihove reference, akademska zvanja i ugovori o radu). Prema važećem Statutu Fakulteta, i prema važećim standardima na evropskom prostoru visokog obrazovanja, nastavu na Fakultetu mogu izvoditi nastavnici koji imaju izbornu akademsko zvanje docenta, vanrednog profesora i redovnog profesora, kako za nastavnike sa kojima se zaključuje ugovor na neodređeno vrijeme, tako i za nastavnike sa kojima se zaključuje ugovor o angažovanju za izvođenje nastave.

Fakultet se pridržava pozitivnih zakonskih propisa Republike Crne Gore, prilikom zapošljavanja nastavnog osoblja, koristeći "instrumente" javnog konkursa, Zavoda za zapošljavanje, Konkursne komisije, Naučno-nastavnog vijeća i Dekana, koji shodno odluci Vijeća potpisuje ugovor sa kandidatom/a koji ispunjava/u opšte i posebne uslove iz konkursa. Ovakva pravna procedura izbora nastavnog osoblja u stalni radni odnos, odnosno po osnovu ugovora o radu na neodređeno vrijeme, ili ugovora o angažovanju nastavnika ili saradnika u nastavi, predstavlja transparentan postupak FMHN koji je u skladu sa relevantnim zakonskim propisima države Crne Gore.

U tom smislu, a nakon pregleda kompletne dokumentacije, Komisija je konstatovala da FMHN ima obezbjeđenu jednu polovinu saradnika od ukupnog broja potrebnih za izvođenje nastave sa kojima ima zaključen ugovor o radu, što je u skladu sa članom 23, stav 5 Zakona o visokom obrazovanju Crne Gore. Takođe, Komisija je konstatovala i da je ispunjen član 23, stav 4 Zakona u smislu obezbjeđenja najmanje tri nastavnika za osnovne studije koja su izabrana u akademsko zvanje po propisima Crne Gore i zaposlena sa punim radnim vremenom (akademska zvanje jednog nastavnika je stečeno na visokoobrazovnoj

instituciji u Crnoj Gori, dok su akademska zvanja ostalih nastavnika stečena van Crne Gore i priznata u skladu sa propisima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja koja su važila u momentu priznavanja). Pored nastavnika sa kojima FMHN ima zaključen ugovor o radu sa punim radnim vremenom, Fakultet angažuje i gostujuće predavače, odnosno kadar koji je akademsko zvanje stekao van Crne Gore, uglavnom u zemljama regiona.

Prema vjerodostojnim priložima u Izveštaju o samoevaluaciji i kriterijumima Fakulteta, kao i analizom dopunske dokumentacije koja se odnosi na nastavni kadar, može se zaključiti da opterećenje nastavnog osoblja (nastavnika i saradnika) izraženo u časovima rada sa svim oblicima direktne i indirektno nastave, i ECTS kreditima kao "specifične težine" nastavnih predmeta, u potpunosti odgovara savremenim standardima opterećenja nastavnog osoblja, i "specifične težine" nastavnih predmeta na evropskom prostoru visokog obrazovanja: sedmično, mjesečno, semestralno i na nivou akademske godine.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova nudi i promovise mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.	Ispunjeno <u>Djelimično ispunjeno</u> Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

FMHN finansira izdavanje udžbenika i skripti i učestvovanje na domaćim i inostranim kongresima. U saradnji sa drugim fakultetima i univerzitetima, FMHN organizuje međunarodne konferencije, promovise i podstiče korišćenje međunarodnih stipendija u cilju usavršavanja nastavnog kadra u renomiranim naučnim centrima, odnosno podstiče profesionalni razvoj nastavnika i saradnika. U toku realizacije nastavnih planova i programa/studijskih smjerova na Fakultetu, paralelno se odvijaju aktivnosti u procesu promocije i realizacije stručnog i naučnog usavršavanja nastavnog osoblja (nastavnika i saradnika), a sve u cilju kontinuiranog napredovanja i razvoja njihove akademske putanje.

Akademska stručna služba redovno analizira strukturu nastavnog osoblja u cilju profesionalizacije i obezbjeđenja kvaliteta većeg nivoa. Shodno Zakonu o visokom obrazovanju Republike Crne Gore, kao i Mjerilima i pravilima postupka za izbor u akademska zvanja i Statuta Univerziteta, izbor nastavnog osoblja u akademska zvanja može se vršiti na nivou Univerziteta "Adriatik", s obzirom da Fakultet za menadžment Herceg Novi predstavlja akademsku organizacionu jedinicu Univerziteta. Međutim, uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na nastavni kadar, evidentno je da je većina angažovanih nastavnika svoja akademska zvanja stekla na drugim univerzitetima. Komisija je mišljenja da FMHN treba da motiviše svoj nastavni kadar da se bira na Univerzitetu "Adriatik", odnosno da omogući da se profesionalni razvoj nastavnog kadra u domenu sticanja akademskih zvanja ostvaruje na matičnoj instituciji.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Fakultet za menadžment Herceg Novi takođe, podstiče naučne aktivnosti u cilju jačanja veza između visokog obrazovanja i naučnog istraživanja kroz naučno-istraživačke projekte. U tom cilju, ovaj Fakultet kao visokoškolska ustanova je u zadnjih pet godina bio nosilac sedam naučno-istraživačkih projekata, Izveštaja o samoevaluaciji i kriterijumima Fakulteta za menadžment Herceg Novi. Ovaj oblik akademske aktivnosti Fakulteta uveliko doprinosi profesionalnom razvoju akademske putanje nastavnog osoblja, kao i obezbjeđenje kvaliteta nastavno-naučnog procesa ove renomirane i afirmisane visokoškolske ustanove na evropskom prostoru visokog obrazovanja. Fakultet podstiče izdavačku djelatnost fakultetsko-univerzitetskih publikacija naučnog karaktera, kao i međunarodnu saradnju iz oblasti visokog obrazovanja kroz učestvovanje ili organizaciju međunarodnih naučnih kongresa, "okruglih stolova" i konferencija čime se daje konkretna podrška profesionalnom razvoju nastavnog osoblja Fakulteta. FMHN kontinuirano prezentuje publikacije vlastitog nastavnog osoblja na naučnim kongresima i konferencijama što u značajnoj mjeri

doprinosi jačanju korelativnih veza između obrazovanja i naučnog istraživanja. Značajne su aktivnosti Fakulteta u korišćenju međunarodnih stipendija, akademske razmjene i sticanja novih znanja u relevantnim međunarodnim naučnim centrima.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban

Komentar

Pomoću standardnih i savremenih nastavno-didaktičkih metoda, i uz podršku najsavremenijih informacionih tehnologija nastavnici i saradnici FMHN uspješno vrše kontinuiran proces transfera znanja i vještina prema studentima koji tim putem stiču nova znanja i kompetencije, ovladavaju tehnikama rada i procesima upravljanja u privredi i vanprivredi. U procesu transfera novih znanja prema studentima na Fakultetu, vrlo značajno su zastupljene nastavne metode: metoda direktne dostupnosti nastavnika i saradnika studentima, kao interaktivna metoda na relaciji nastavnik/saradnik-student i obrnuto; stimulativna metoda podsticanja napredovanja studenata; podsticajna metoda studentima u radu naučnih timova i saradnji sa privrednim i subjektima i upravljanju u procesima privrede; metodološko podsticanje studenata u obezbjeđenju kvaliteta nastavnika i saradnika putem različitih vrsta anketa, i metoda dijaloga nastavnika i saradnika sa studentima, u cilju poboljšanja, unapređena i obezbjeđenja kvaliteta Nastavnih planova i programa Fakulteta, kao i alumni metoda na relaciji Fakultet svršeni studenti u cilju praćenja njihovih poslovnih karijera.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Fakultet za menadžment Herceg Novi, kao akademska organizaciona jedinica Univerziteta "Adriatik" Bar, ispunjava kriterijume za reakreditaciju u vezi Standarda 5. Pored pozitivne ocjene za standard 5 – Nastavni kadar, Komisija daje sledeće preporuke u cilju njegovog unapređenja:

- ***Kako je Komisija uočila da značajan broj nastavnika nije stekao akademsko zvanje na institucijama visokog obrazovanja u Crnoj Gori, a u cilju smanjenja broja angažovanog kadra kao gostujućih predavača (što precizira član 76 Zakona o viskom obrazovanju Crne Gore), Komisija predlaže da FMHN u narednom periodu uđe u procedure priznavanja akademskih zvanja stečenih na institucijama van Crne Gore, u skladu sa važećim propisima i procedurama.***
- ***Fakultet treba da podstiče nastavni kadar koji izvodi nastavu na osnovnim studijama da svoja akademska zvanja (docent, vanredni profesor, redovni profesor) stiče na matičnom univerzitetu, a ne na drugim institucijama visokog obrazovanja van Crne Gore.***

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

Ustanove treba da na odgovarajući način finansiraju aktivnosti učenja i nastave i da obezbijede adekvatne i lako dostupne resurse za učenje, kao i podršku studentima.

Smjernice:

U cilju pružanja optimalnog iskustva studiranja, ustanove obezbjeđuju niz resursa radi pružanja podrške u učenju. Ovi resursi su različiti, od fizičkih resursa, poput biblioteka, sredstava za učenje i informatičke infrastrukture, do ljudske podrške u vidu mentora i drugih savjetnika. Uloga službi za pružanje podrške od naročitog je značaja kod omogućavanja mobilnosti studenata u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Potrebe raznovrsne studentske populacije (kao što su zreli, vanredni, zaposleni i studenti iz inostranstva, kao i studenti sa invaliditetom), te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, uzimaju se u obzir prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.

Aktivnosti i sredstva za pružanje podrške mogu se organizovati na različite načine, u zavisnosti od konteksta ustanove. Međutim, kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o servisima koji su im na raspolaganju.

Uloga pomoćnog i administrativnog osoblja je izuzetno važna za pružanje usluga podrške, zbog čega treba da bude kvalifikovano i da ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.	Ispunjeno <u>Djelimično ispunjeno</u> Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i>		
<p>Studentska služba obavlja sve funkcije kontakta sa studentima u vezi sa upisom, prijavama ispita, izdavanja potvrda i uvjerenja, informisanjem o procesu studiranja, aktuelnim programima razmjene i stipendiranja itd. U Elaboratu je navedeno da profesori i saradnici Fakulteta za menadžment Herceg Novi djeluju kao „služba za pomoć i podršku studentima“. Uz to, jedan od prodekana za nastavu djeluje i kao koordinator za saradnju sa studentima ispred nastavnog kadra. Fakultet raspolaže adekvatnim prostornim i materijalno tehničkim resursima koji su navedeni u Elaboratu (prostorni kapaciteti, oprema). Osim Biblioteke i Multimedijalne sale, studentima je na raspolaganju i elektronska biblioteka Fakulteta koja raspolaže sa više od 500 naslova i obezbjeđuje studentima mogućnost korišćenja najsavremenije literature iz oblasti menadžmenta.</p> <p>Komisija je prilikom posjete FMHN konstatovala da ne postoji kancelarija Studentskog parlamenta, kao i adekvatan prostor namijenjen isključivo studentima (Studentski bife itd).</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Plan predavanja i vježbi je u potpunosti usmjeren na studenta i zadovoljenje njegovih potreba. Imajući na umu da veliki broj studenata Fakulteta ima stalno zaposlenje, prilikom pripreme rasporeda i utvrđivanja termina predavanja, vježbi i konsultacija, nastoji se izaći u susret i ovim studentima kako bi se omogućilo da i oni budu dio nastavnog procesa, ne remeteći na taj način svoje redovne radne obaveze. Usmjerenje na studenta kao pojedinca i fleksibilne modele učenja moguće je bilo realizovati na Fakultetu zahvaljujući uvođenju sajta Fakulteta na novoj MOODLE platformi. Pored redovnih konsultacija sa nastavnicima i saradnicima, studenti su preko sajta (MOODLE platforma) i E-learn opcije, u mogućnosti da komuniciraju i imaju konsultacije sa profesorima i saradnicima i online putem. Takođe, u okviru te opcije mogu da komuniciraju međusobno, sa studentskom službom, organizuju sajt forume itd.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

U okviru sajta FMHN studenti su detaljno i pravovremeno informisani o svim uslugama koje su im na raspolaganju (rad Studentskog parlamenta, stipendije, studentski izleti, studentska praksa, konkursi i takmičenja i sl.).

Sve relevantne informacije se mogu naći na pomenutom sajtu i one su adekvatno organizovane tako da omogućavaju dobru preglednost i lako su dostupne.

U okviru rubrike „O fakultetu“ predstavljeni su: Djelatnost fakulteta, Akreditacija, Licence, Akta i dokumenta, Preporuke, Uprava i administracija, Nastavni kadar, Međunarodna saradnja i Zaposlenje. U okviru rubrike „E-učenje“ predstavljena je DLS platforma, kao i E-learn platforma. U rubrici „Studenti“ se nalaze podaci o Studentskom parlamentu, izletima, stipendijama, takmičenjima, praksi, anketama i drugim pitanjima koja su značajna za studente. Na sajtu se nalaze i informacije o projektima i kursevima, kao i dio posvećenim multimedijalnim sadržajima. Sve vijesti i novosti se redovno ažuriraju.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške je kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Osoblje koje vodi administraciju Fakulteta ima visoko obrazovanje (magistri i studenti magistarskih studija), vlada kompjuterskim vještinama na naprednom nivou, govori strane jezike, obučeno je za administriranje sajta Fakulteta, vođenje kompjuterskih evidencija, korišćenju antiplagiarizam softverskih programa (prošli posebnu obuku) itd. Finansijsko-računovodstveni i pravni poslovi FMHN se obavljaju preko Bencom Ltd – Društvo za računovodstvo, reviziju i poslovne usluge Herceg Novi, Služba za finansijsko-računovodstvene i pravne poslove sastavljena od profesionalaca pravne i ekonomske struke.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Komisija konstatuje da je standard 6 ispunjen, a nakon razgovora sa studentima i zaposlenima na Fakultetu, daje i sledeće preporuke:

- **Da se obezbijedi poseban prostor koji bi bio namijenjen isključivo Studentima (Studentski parlament, Studentski bife i sl.) čime bi se značajno unaprijedio kvalitet dostupnih resursa i omogućilo da studenti provode više vremena na Fakultetu van termina predviđenih za realizaciju nastave.**
- **Da se intenzivno radi na osavremenjavanju bibliotečkog fonda, posebno kada je u pitanju stručna literatura iz oblasti menadžmenta.**

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Ustanove treba da osiguraju prikupljanje, analiziranje i korišćenje relevantnih informacija, u cilju efikasnog upravljanja programima i drugim aktivnostima.

Smjernice:

Pouzdana podaci su ključni za donošenje utemeljenih odluka da bi se znalo šta dobro funkcioniše a šta zahtijeva dodatnu pažnju. Efikasni procesi za prikupljanje i analizu informacija o studijskim programima i druge aktivnosti doprinose sistemu unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta.

Koje informacije se prikupljaju u određenoj mjeri zavisi od vrste i misije ustanove. Sljedeći podaci su od značaja:

- ključni indikatori uspješnosti;
- profil studentske populacije;
- napredovanje studenata kroz studije, stopa uspješnosti i napuštanja studija;
- zadovoljstvo studenata studijskim programima;
- dostupni resursi za učenje i podršku studentima;
- karijerne putanje svršenih studenata.

Mogu se koristiti različite metode prikupljanja informacija. Važno je da su studenti i zaposleni uključeni u pružanje i analizu informacija i u planiranje naknadnih aktivnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Fakultet za menadžment Herceg Novi obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti uz pomoć Studentskog parlamenta i Vijeća Fakulteta. Anketiranje studenata, shodno ustaljenoj proceduri, vrši se neposrednim, anonimnim anketiranjem putem anketnih listića u toku svakog semestra (zimski i ljetnji) na jednoj studijskoj godini. Pitanja se odnose na zadovoljstvo materijom i literaturom, nastavnikom i saradnikom, njihovim angažovanjem. Takođe, ankete obuhvataju i pitanja koja se odnose na konkretne pohvale i kritike nastavnika i saradnika. Podaci o ocjeni za svaki predmet unose se u personalni dosije nastavnika.

Dekan Fakulteta je dužan da nastavnika čije su ocjene znatno ispod prosjeka pozove na razgovor, ukaže mu na nedostatke i saopšti preporuke za otklanjanje tih nedostataka.

Pored navedenog, studenti mogu svoje primjedbe izložiti pojedinačno dekanu i prodekanu za nastavu Fakulteta. Vijeće Fakulteta može naložiti nastavniku preduzimanje dodatnih mjera u cilju otklanjanja uočenih nedostataka.

Na Fakultetu se organizuje i anketa za poslodavce koja ima za cilj da utvrdi kako poslodavci iz javnih i privatnih preduzeća procjenjuju znanja i vještine (kompetencije) diplomiranih studenata. Na osnovu rezultata ove ankete po potrebi se preduzimaju mjere za unaprijeđenje određenih aspekata studija sa ciljem da se studenti bolje pripreme za tržište rada i osposobe za buduće poslove. Komisija upućuje poslodavcima anketne listiće sa molbom da u periodu od 15 dana dostave popunjene ankete. Podaci dobijeni ovom anketom se obrađuju i prikazuju u izvještaju o samovrednovanju.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet redovno obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije. Obezbjeđivanje ovih informacija sprovodi se uz pomoć internog informacionog sistema. Podaci o studentima upisanim i diplomiranim na osnovnim, postdiplomskim i doktorskim studijama, kao i o nastavnom osoblju po svim obilježjima značajnim za praćenje određene pojave, dostavljaju se Zavodu za statistiku Crne Gore. Statističkom analizom dolazi se do odgovora na pitanje koji su kadrovi i profili potrebni društvu, koji su suficitarni, a koji deficitarni.</p> <p>Podaci dobijeni od Fakulteta, predstavljaju službenu tajnu, koriste se isključivo u statističke svrhe i objavljuju se u zbirnom obliku.</p> <p>Instrumenti za sprovođenje godišnjih istraživanja visokog obrazovanja su obrasci:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prijavni list za upis studenata (ŠV-20), ▪ Izvještaj o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih ustanova (ŠV-21), ▪ Izvještaj o upisu na postdiplomske i doktorske studije (ŠV-23), ▪ Statistički list za diplomirane studente na fakultetima, akademijama umjetnosti i visokim školama (ŠV-50), ▪ Statistički list za magistre nauka i specijaliste (ŠV-80), ▪ Statistički list za doktore nauka (ŠV-70) <p>Obaveza davanja podataka temelji se na članu 29. Zakona o statistici i statističkom sistemu „SL.list CG“ br. 18/12 od 30.03.2012. godine.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>U cilju praćenja kvaliteta sprovođenja studija, Fakultet obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, po stopi uspješnosti i napuštanja studija. Prva generacija studenata upisana je studijske 2009/2010 godine i od tada se prate i analiziraju podaci studenata po godinama koji su upisali i završili osnovne, magistarske i doktorske studije kako bi se utvrdila prosječna dinamika studiranja.</p> <p>Takodje, na Fakultetu za menadžment se vodi evidencija o uspjehu studenata tokom studija kao i evidencija prolaznosti po godinama i po predmetima.</p> <p>Statističku obradu podataka sprovode zaposleni u Studentskoj službi.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Prikupljanje i analiza informacija o studijskim programima i drugim aktivnostima doprinose sistemu unutrašnjeg obezbjeđivanja kvaliteta.

Fakultet kontinuirano obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata i studijskim programima, sprovođenjem anonimne ankete nakon završenog semestra. Studenti, takođe, svoje primjedbe mogu izložiti i dekanu i prodekanu za nastavu.

U skladu sa članom 19. Pravilnika o samovrednovanju kvaliteta studijskog programa, nastave, rada nastavnika i službi, na Fakultetu se sprovode sljedeće studentske ankete u sklopu samovrednovanja: anketa novih studenata o prethodnom školovanju i načinu izbora fakulteta i studijskog programa; anketa studenata o nastavi određenog nastavnog predmeta i radu nastavnika, asistenata i saradnika u nastavi; anketa studenata o sopstvenom doprinosu uspješnosti nastavnog procesa; anketa studenata druge i starijih godina o realizaciji studijskog programa, ili dijela studijskog programa; anketa studenata druge i starijih godina o radu Fakulteta (o radu službi, organa upravljanja itd.); anketa studenata o materijalno-tehničkim resursima Fakulteta (uslovima rada); anketa diplomiranih studenata o radu Fakulteta, studijskog programa, uslovima nastave, opremi, osposobljenosti za rad i dalje napredovanje.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Kroz aktivnosti obezbjeđivanja kvaliteta nastave, Fakultet osigurava da svi resursi budu dostupni i da su studenti informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.

Na web sajtu fakulteta, www.fm-hn.com, dostupne su informacije o zaposlenim u upravi i administraciji, kao i informacije o nastavnom kadru. Za kandidate zainteresovane za upis na FMHN, kao i za studente u okviru sekcija Studenti, E-učenje, Kursevi, Projekti i sl, mogu se naći značajne informacije za učenje i podršku studentima. Svaki nastavnik i saradnik objavljuje na sajtu fakulteta literaturu za predmet koja obuhvata predavanja, vježbe, ispitna pitanja, teme za seminarske radove, uputstva za izradu i odbranu seminarskih radova, dodatnu literaturu, okvirne predloge tema za završne radove i dr. Izuzetno važnu ulogu u pružanju informacija o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima, ima kvalifikovano administrativno osoblje.

Fakultet raspolaže elektronskom bibliotekom sa preko 500 naslova iz oblasti koje se odnose na nastavne predmete, što je značajna podrška studentima u njihovoj kvalitetnoj pripremi ispita.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Ustanova obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Fakultet je kroz svoju Alumni asocijaciju uspostavio kontakt sa bivšim studentima i osigurao da se veza sa Fakultetom ne prekida nakon završetka studija, već da se ona nastavlja i razvija.

Na sajtu fakulteta www.fm-hn.com/alumni/, nalazi se aplikativna forma čijim ispunjavanjem se mogu prijaviti svi svršeni studenti Fakulteta za menadžment Herceg-Novi.

Na ovaj način, bivši studenti mogu uticati na osmišljavanje strategije razvoja fakulteta, uticati na profilisanje

novih nastavnih planova i programa, pomagati u promociji Fakulteta.

Ciljevi Alumni asocijacije su:

- uspostavljanje i održavanje veza između Fakulteta za menadžment u Herceg Novom i njegovih studenata nakon završenih osnovnih ili postdiplomskih studija.
- povezivanje svršenih studenata kroz Alumni organizaciju
- kreiranje baze podataka sa njihovim trenutnim statusom i uspostavljanje budućih poslovnih veza
- uspostavljanje i jačanje veza između studenata, alumniija, kadra fakulteta i zajednice
- razvoj institucije Fakulteta kroz jačanje Alumni FMHN
- razvijanje saradnje između Fakulteta za menadžment u Herceg Novom i preduzeća, organizacija i institucija u kojima rade nekadašnji studenti osnovnih i postdiplomskih studija Fakulteta za menadžment
- unapređivanje naučnih, stručnih i praktičnih aktivnosti članova Alumni FMHN

Takođe, na sajtu su dostupna i tri broja studentskog časopisa Menadžer, čiji je cilj stvaranje platforme na kojoj će studenti i alumniisti Fakulteta moći da podijele svoje ideje i iskustva i da se upoznaju sa primjerima dobre prakse iz oblasti menadžmenta.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Komisija konstatuje da su svi kriterijumi standarda 7 ispunjeni i nema posebnih preporuka za njegovo unapređenje.

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

Ustanove treba da objavljuju informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuju, koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne.

Smjernice:

Informacije o aktivnostima ustanove korisne su za buduće i sadašnje studente, kao i za svršene studente, druge zainteresovane strane i javnost.

Stoga, ustanove pružaju informacije o svojim aktivnostima, kao i programima koje nude i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave, učenje i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju svršenih studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave učenja i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> <p>Fakultet objavljuje informacije o svojim aktivnostima i programima, koje su jasne, objektivne, aktuelne i lako dostupne. Informisanje interne i eksterne javnosti realizuje se putem web sajta www.fm-hn.com koji je osim na crnogorskom, dostupan na još osam stranih jezika. Takođe, sve relevantne informacije o Fakultetu mogu se pronaći i na društvenim mrežama (facebook, instagram, twitter, you tube...)</p> <p>U cilju sto boljeg i kvalitetnijeg informisanja budućih studenata sa programima koje nudi, kriterijumima za upis, planiranim ishodima tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuje, procedurama za izvođenje nastave, Fakultet štampa vodič za bruceše. Osim sajta i društvenih mreža, Fakultet koristi štampane (Vijesti, Dan) i elektronske medije, učestvuje na sajmovima visokog obrazovanja u Podgorici, Baru i Bijelom Polju i organizuje posjete srednjim školama, kako bi na adekvatan način informisao zainteresovanu javnost o svojim aktivnostima.</p> <p>Podaci su dostupni i na web sajtu Fakulteta, u dijelu Media Centar (https://www.fm-hn.com/media/media-centar/).</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Komisija konstatuje da su svi kriterijumi standarda 8 ispunjeni i nema posebnih preporuka za njegovo dalje unapređenje.

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

Ustanove treba da prate i periodično revidiraju svoje programe kako bi osigurale postizanje ciljeva koji su pred njih postavljeni i odgovorile na potrebe studenata i društva. Revidiranje treba da bude usmjereno na kontinuirano poboljšanje programa. O aktivnostima koje se planiraju ili preduzimaju kao rezultat tih aktivnosti, potrebno je obavijestiti sve aktere na koje se one odnose.

Smjernice:

Cilj redovnog praćenja, provjere i revidiranja studijskih programa je da se osigura njihova adekvatna realizacija i da se stvori efikasno okruženje za učenje i podršku studentima.

Time je obuhvaćena evaluacija:

- sadržaja programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa;
- promjenjivih potreba društva;
- opterećenja studenata, njihovog napredovanja kroz studije i završetak studija;
- efikasnosti procedura za provjeru znanja studenata;
- studentskih očekivanja, potreba i zadovoljstva programom;
- okruženja za učenje i službi za pružanje podrške, te njihove primjerenosti svrsi programa.

Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost. Objavljuju se revidirane specifikacije programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> <p>Savremenost programa je potvrđena uporedivošću nastavnih planova i programa sa relevantnim visokoobrazovnim institucijama iz Evrope, posebno okruženja. U Elaboratu se navodi da „rukovodilac studijskog programa organizuje stručne sastanke i druge oblike djelovanja namijenjene stručnom usavršavanju nastavnika, saradnika i studenata i popularizaciji nauke (klubove, tribine i sl.) za dati studijski program, odnosno smjer.</p> <p>Komisija je od predstavnika Fakulteta tražila da se dostavi spisak tribina, konferencija, skupova, gostujućih predavanja koji su u prethodnom periodu organizovani na Fakultetu, što je blagovremeno učinjeno i na osnovu čega je Komisija konstatovala ispunjenost ovog standarda.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> <p>Nastavni plan i program Fakulteta usaglašen je sa aktuelnim trendovima na međunarodnom tržištu, kao i sa ključnim pravcima razvoja Crne Gore koji su definisani u najznačajnijim strateškim aktima na nacionalnom nivou.</p>		

Fakultet za menadžment Herceg Novi nastoji izgraditi sistem kvaliteta koji će obezbijediti stalno vrednovanje, konkurentnost i kompetentnost u skladu sa praksom koja se primjenjuje na prestižnim visokoobrazovnim institucijama, osposobljavajući visoko obrazovani kadar u oblasti poslovnog menadžmenta, unapređenje istraživanja i razvoj naučne misli, dajući na taj način doprinos razvoju obrazovanja, savremenog i demokratskog društva u Crnoj Gori. Promjenama učinjenim u pravcu inkluzije praktičnih vještina u obrazovanju na Fakultetu, omogućeno je svršenim studentima da pored dodatnog usavršavanja teorijskog znanja usvoje i posebna praktična znanja što će neminovno doprinijeti njihovoj pripremljenosti za obavljanje praktičnih zadataka sa kojima će se susretati odmah nakon završetka ovih studija. Ovakav pristup omogućava lakše zapošljavanje menadžera. Na osnovu trendova društvenog razvoja i posebno velikog obima regulative koja je donešena u okviru predpristupnih pregovora Crne Gore, a time i neminovno povećanja kadrovskih potreba za užim specijalizacijama u oblasti menadžmenta, realno je očekivati pozitivnu reakciju poslodavaca i postojanje njihovog interesa za licima sa ovim stepenom kvalifikacije. U prilog tome govori i činjenica da FMHN ima potpisane sporazume o poslovno-tehničkoj saradnji sa velikim brojem institucija, i to kako na teritoriji opštine Herceg Novi, tako i u okruženju. Na osnovu tih sporazuma, Fakultet obezbjeđuje praksu za svoje studente završnih godina, ali i kontinuirano prati i periodično revidira svoje studijske programe kako bi oni pratili promjenljive potrebe društva.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

U skladu sa ECTS, obim studijskog programa iznosi 60 ECTS kredita u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS kredita u jednom semestru. Jedan kredit odnosi se na 30 časova rada studenta.

Broj kredita za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju časova nastave (teorijske i/ili praktične, vježbi, seminara i slično), vremenu rada studenta na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokvijumi, završni ispit). Student prijavljuje predmete (kurseve) koje želi da sluša i polaže u narednoj studijskoj godini, dvije nedjelje prije početka nastave u zimskom semestru, a za prvu studijsku godinu nakon upisa.

Kontinuiranim praćenjem i periodičnim revidiranjem, te preko predstavnika Studentskog parlamenta u Vijeću Fakulteta, a koji je u stalnom kontaktu sa predstavnicima Vijeća godina, rukovodilac studijskog programa predlaže, a potom Vijeće Fakulteta usvaja izmjene i revizije koje se odnose na opterećenje studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Procedure za provjeru znanja studenata date su i definisane Pravilnikom o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja. Ovim pravilnikom propisano je ocjenjivanje provjere kvaliteta i obima cjelokupnog znanja, vještina i aktivnosti koje student izvodi tokom organizovane nastave i drugih oblika rada iz pojedinog predmeta u okviru studijskog programa.

Oblici ocjenjivanja podrazumjevaju kolokvijume koji se organizuju u skladu sa utvrđenim planom rada u terminima izvođenja nastave, a koji mogu biti redovni, posebni-dodatni, ponovni i popravni kolokvijumi. Ovaj pravilnik dalje propisuje i način izrade kolokvijuma, kao i način ocjenjivanja istih. Rezultati kolokvijuma objavljuju se javno, najkasnije u roku 48 sati nakon održanog kolokvijuma, nakon čega je nastavnik dužan da sa studentima javno prokomentariše rezultate istog i odgovori na sva pitanja studenata vezana za dati kolokvijum (Čl. 2-17).

Pravilnik o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja definiše i održavanje i organizovanje ispita. Završni ispit studenata vrši se kao integralna provjera kvaliteta cjelokupnog rada odnosno znanja vještina i aktivnosti koji student ispolji prilikom organizovane nastave i drugog oblika rada u okviru pojedinog predmeta. Završni ispit polaže se usmeno, pismeno, ili u formi praktičnog rada, a sadržaj završnog ispita definiše predmetni nastavnik, uzimajući pritom u obzir rezultate koje je student prethodno postigao. Ispit je javan i njemu mogu prisustvovati i studenti koji ne polažu tog dana (Čl. 21-25).

Ocjenu u okviru pojedinog predmeta daje isključivo predmetni nastavnik koji kod određivanja konačne ocjene uzima u obzir dotadašnji ukupan rad studenta i broj postignutih bodova na vježbama i kolokvijumima i drugim oblicima rada u okviru pojedinog predmeta. Ocjena je konačna nakon što je verifikuje Vijeće Fakulteta (Čl. 26-31).

Kontinuiranim praćenjem i periodičnim revidiranjem, te preko predstavnika Studentskog parlamenta u Vijeću Fakulteta, a koji je u stalnom kontaktu sa predstavnicima Vijeća godina, rukovodilac studijskog programa predlaže, a potom Vijeće Fakulteta usvaja izmjene i revizije koje se odnose na način ispitivanja i ocjenjivanja studenta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>U sklopu vrednovanja koje vrše studenti, sprovode se sljedeće studentske ankete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anketa novih studenata o prethodnom školovanju i načinu izbora fakulteta i studijskog programa; - anketa studenata o nastavi određenog nastavnog predmeta i radu nastavnika, asistenata i saradnika u nastavi; - anketa studenata o sopstvenom doprinosu uspješnosti nastavnog procesa; - anketa studenata druge i starijih godina o realizaciji studijskog programa ili dijela studijskog programa; - anketa studenata druge i starijih godina o radu Fakulteta (o radu službi, organa upravljanja itd.); - anketa studenata o materijalno-tehničkim resursima Fakulteta (uslovima rada); - anketa diplomiranih studenata o radu Fakulteta, studijskog programa, - uslovima nastave, opremi, osposobljenosti za rad i dalje napredovanje. <p>Anketiranje se vrši na način koji to predviđa Zakon o visokom obrazovanju, a rezultati anketiranja se objavljuju javno na web stranici fakulteta: https://www.fm-hn.com/studentske-ankete/.</p> <p>Anketiranje studenata se sprovodi pri kraju svakog semestra, pridobijanju uvjerenja/diplome i nakon izvjesnog perioda po dobijanju diplome i iskustva na radnom mjestu.</p> <p>Anketiranje se sprovodi prema planu i prema Uputstvu o anketiranju.</p> <p>Osim vrednovanja studenata shodno članu 23 Pravilnika o samovrednovanju kvaliteta studijskog programa, vrši se i samovrednovanje zaposlenih na Fakultetu koje obuhvata nastavnike, asistente, saradnike u nastavi, administrativne radnike, zaposlene u tehničkoj službi itd. Ovo samovrednovanje se sprovodi kako pojedinačnim anketiranjem (skale procjene zadovoljstva poslom i drugih aspekata profesionalnog djelovanja), tako i diskusijama na sjednicama Vijeća kao i na radnim sastancima administrativne i tehničke službe.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, kao i njihovu primjerenost svrsi programa.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Shodno Pravilniku o samovrednovanju kvaliteta studijskog programa, nastave, rada nastavnika i službi, studenti učestvuju u procesu vrednovanja okruženja za učenje i službe za pružanje podrške, te njihove primjerenosti svrsi programa. U ovom kontekstu je posebno važno istaći:

- anketa studenata druge i starijih godina o radu Fakulteta (o radu službi, organa upravljanja itd.);
- anketa studenata o materijalno-tehničkim resursima Fakulteta (uslovima rada);
- anketa o uslovima nastave, opremi, osposobljenosti za rad i dalje napredovanje.

Takođe, vrši se i samovrednovanje zaposlenih na Fakultetu koje obuhvata administrativne radnike, zaposlene u tehničkoj službi itd. Ono se sprovodi kako pojedinačnim anketiranjem (skale procjene zadovoljstva poslom i drugih aspekata profesionalnog djelovanja), tako i diskusijama na sjednicama Vijeća kao i na radnim sastancima administrativne i tehničke službe.

Osim toga, rad Službe za studentska pitanja ocjenjuje i Komisija za samovrednovanje utvrđivanjem i analizom činjeničnog stanja, ali i studenti i nastavnici putem odgovarajućih anketa koje priprema navedena komisija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Odlukom broj 416/18 od 30.10 2018. godine je imenovana osmočlana Komisija za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta na Fakultetu za menadžment Herceg Novi.

Osnovni instrumenti za procjenjivanje svih aspekata visokoškolskog nastavnog procesa su:

- anketni upitnik o obrazovnim, sociodemografskim i motivacionim karakteristikama studenata upisanih u prvu godinu studija;
- anketni upitnik i skala procjene za studentsko vrednovanje nastave jednog predmeta i realizatora;
- nastave;
- anketni upitnik i skala za studentsku procjenu sopstvenog doprinosa kvalitetu nastavnog procesa;
- anketni upitnik i skala procjene za studentsko vrednovanje dijela studijskog programa;
- anketni upitnik i skala procjene za studentsko vrednovanje studijskog programa u cjelini itd.

Po sprovođenju ankete komisija za samovrednovanje sačinjava izvještaj nakon čega se isti razmatra na radnim sastancima akademskog osoblja, kao i na sjednicama Vijeća i shodno tome se prave eventualne neophodne modifikacije studijskog programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Informacije dobijene u procesu anketiranja se prikupljaju i analiziraju i o tome se sačinjavaju posebne forme izvještaja koje služe kao osnova za unapređenje i kontrolu kvaliteta različitih segmenata studijskih programa.

Rezultati dobijeni vrednovanjem koje vrše studenti, kao i vrednovanjem koje vrši nastavno osoblje, grupišu se pojedinačne izvještaje na osnovu pojedinačnih anketiranja, ali i u grupni izvještaj o sprovedenom anketiranju, kako studenata tako i nastavnog osoblja. Rezultati ovakve (formalne evaluacije) se koriste za

neposredan uvid u kvalitet studijskog programa kao i za preduzimanje neposrednih korektivnih mjera u cilju poboljšanja istog. Uz to, sprovodi se i postupak vrijednovanja studijskog programa na osnovu procjene profesionalne kompetenosti bivših studenata od strane njihovih poslodavaca jednom godišnje. Ovo anketiranje sprovode rukovodioci studijskih programa, a dobijeni podaci se prikazuju u izvještaju o samovrednovanju.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Objavljaju se revidirane specifikacije programa.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Nakon sprovednog postupka anketiranja, Komisija za samovrednovanje sistematizuje i statistički obrađuje prikupljene podatke i shodno njima oblikuje pismene izvještaje. Nakon dostavljenog izvještaja, rukovodioci studijskih programa predlažu određene korektivne mjere Vijeću Fakulteta, koje ono razmatra i usvaja.

Program se mijenja i unapređuje shodno jasno definisanim procedurama, a revidirane specifikacije programa se objavljuju na web sajtu Fakulteta.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, Komisija ocjenjuje da su svi kriterijumi standarda 9 ispunjeni i Fakultetu predlaže da nastavi sa kontinuiranim radom na unapređenju i obezbjeđenju kvaliteta, kao i da u kontinuitetu revidira nastavne programe kako bi se obezbijedila njihova usklađenost sa aktuelnim međunarodnim trendovima, ali i potrebama na tržištu rada.

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

Ustanove treba da periodično vrše proces eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima.

Smjernice:

Eksterno obezbjeđenje kvaliteta u svojim različitim oblicima može potvrditi efikasnost unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta ustanove, i može služiti kao katalizator poboljšanja i ponuditi ustanovi nove perspektive. Njime se, takođe, obezbjeđuju informacije kako bi se i ustanova i javnost uvjerile u kvalitet aktivnosti ustanove.

Ustanove učestvuju u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu. Stoga, u zavisnosti od okvira, eksterno obezbjeđenje kvaliteta može poprimiti različite oblike i može se koncentrisati na različite nivoe organizacije (kao što su program, fakultet ili ustanova).

Obezbjeđenje kvaliteta je kontinuiran proces koji se ne završava eksternim povratnim informacijama ili izvještajem ili procesom preduzimanja naknadnih mjera u okviru ustanove. Dakle, ustanove vode računa da se napredak, koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti eksternog obezbjeđenja kvaliteta, uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću aktivnost.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanove vode računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Fakultet za menadžment Herceg Novi intenzivno sprovodi postupke eksternog obezbjeđenja kvaliteta na osnovama zakonodavnog okvira visokog obrazovanja Republike Crne Gore, u kome ova visokoškolska ustanova funkcioniše. Eksterno obezbjeđenje kvaliteta u različitim oblicima predstavlja potvrdu o efikasnosti internog obezbjeđenja kvaliteta koji Fakultet kontinuirano sprovodi kroz postupak samoevaluacije.

Pored toga, eksterno obezbjeđenje kvaliteta Fakulteta nudi nove perspektive razvoja ustanove, nove oblike organizacije i informacije za javnost o kvalitetu studijskih smjerova i kvalitetu Fakulteta kao visokoškolske ustanove. Fakultet je od 2014. godine ciklično sprovodio programe eksternog obezbjeđenja kvaliteta, odnosno, eksterne evaluacije, u cilju potvrđivanja efikasnosti unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta relevantnih studijskih smjerova i Fakulteta kao visokoškolske ustanove, koji su obuhvaćeni predhodnim aktivnostima i Izvještajem o samoevaluaciji i eksternim posjetama Fakultetu "na licu mjesta".

U tom periodu Fakultet je bio u kontinuiranom programu eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji je sproveden od strane Evropske asocijacije univerziteta (EUA)-program IEP (Institutional Evaluation Programme), i u oficijelnom izvještaju (Evaluation Report) pozitivno ocijenio rad Fakulteta. Na osnovu visoke ocjene kvaliteta za ovu visokoškolsku ustanovu od navedene renomirane asocijacije, Fakultet je stekao pravo da na svojim dokumentima nosi Logo ove međunarodno priznate evropske institucije što predstavlja objektivnu informaciju za najširu javnost o ukupnom kvalitetu ovog Fakulteta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu..	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Eksterno obezbjeđenje kvaliteta Fakulteta sprovodi se kontinuirano. Tako je, akademske 2017/2018. godine EUA sprovela aktivnosti eksterne evaluacije "krovne" visokoškolske ustanove Univerziteta "Adriatik", a

zatim, ponovo izvršila eksternu evaluaciju Fakulteta kao sastavne akademske jedinice Univerziteta i relevantnih studijskih smjerova koji se izučavaju na ovoj visokoškolskoj ustanovi.

U okviru Samoevalucionog izvještaja Fakultet je uradio SWOT analizu u novembru mjesecu 2017. godine, za period 2014-2018. godine, i uputio Izvještaj Evropskoj asocijaciji univerziteta (EUA) - IEP program, što potvrđuje da Fakultet kontinuirano učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta u okvirima zakonodavnog okvira Republike Crne Gore i principa i standarda na evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Komisija konstatuje da su svi kriterijumi standarda 10 ispunjeni i sugeriše Fakultetu da nastavi da kontinuirano radi na eksternom unapređenju kvaliteta.

REAKREDITACIONI STAV I PREDLOG

Komisija predlaže Agenciji reakreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za reakreditaciju za puni reakreditacioni period.
Obrazloženje: Nakon detaljne analize dokumentacije koju je dostavio Fakultet za menadžment Herceg Novi, razgovora sa predstavnicima menadžmenta, nastavnicima, saradnicima, administrativnim osobljem i studentima Fakulteta, kao i predstavnicima privrede koji saraduju sa Fakultetom, Komisija je mišljenja da Agencija treba da izda sertifikat o reakreditaciji Fakultetu za menadžment Herceg Novi za puni reakreditacioni period. U cilju daljeg unapređenja kvaliteta nastavnog i naučnog rada, Komisija očekuje da će Fakultet za menadžment Herceg Novi uvažiti i realizovati sve preporuke date u ovom izvještaju.
2. Odbijanje zahtjeva za reakreditaciju.
Obrazloženje:

Komisija predlaže Agenciji naknadnu kontrolu (follow-up) u naznačenom roku:

--

Datum: 01.08.2020.

KOMISIJA

Predsjednik

M. Vuković

Član

A. Jauić Škopović

Član

M. Vuković

Član

M. Vuković

Član

Natalija Dnekalovic

Type text here